

ΡΕΑΛΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΙΜΟΙ

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του «Πάφος 2017» Μάριος Ιωάννου Ηλία ξεδιπλώνει το όραμά του για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα, που εστιάζει στην «πολιτιστικοποίηση» χώρων και ανθρώπων ▶▶▶ 10, 15

ΠΡΟΣΩΠΟ

Η Βάκια Σταύρου μιλά για το νέο της δίσκο «Ανεμόεσσα» και την παρουσίασή του στην Αξιοθέα

▶▶▶ 5

ΣΙΝΕΜΑ

Φεστιβάλ, Αργυροί Λέοντες, διθύραμβοι στους «Times» για το ελληνικό σινεμά που παίρνει ξανά τα πάνω του

▶▶▶ 17

ΒΙΒΛΙΟ

Μια νέα έκδοση με ιστορίες από το Χρονικό του Μαχαίρα με τις υπογραφές της Νάτια Αναξαγόρα και του Λευτέρη Ολύμπιου

▶▶▶ 22

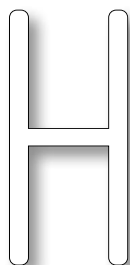
Προσγειωμένα ευφάνταστοι

Για τον Μάριο Ιωάννου Ηλία, Πάφος ελκυστική σημαίνει Πάφος διαφορετική

Εκτός από τη σύλληψη μιας ευφάνταστης ιδέας, στο ίδιο ευφάνταστο μήκος κύματος θα πρέπει να κινηθεί η υλοποίησή της. Θα πρέπει να είμαστε εφευρετικοί και φιλόδοξοι στο δημιουργικό μέρος και ρεαλιστές στο παραγωγικό.

ΦΩΤΟ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΜΗΝΙΑ

Καλλιτεχνική διεύθυνση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 2017 έχει περάσει από τις αρχές Σεπτεμβρίου στα χέρια του –γεννημένου στην Πάφο– συνθέτη Μάριου Ιωάννου Ηλία. Ο 35χρονος πολυβραβευμένος, διεθνούς φήμης μουσικός έβαλε στο ψυγείο μια λαμπρή σταδιοδρομία στη Γερμανία προκειμένου να πέσει στα βαθιά νερά ενός ευρωπαϊκού θεσμού που αποτελεί την κορυφαία πρόκληση, σε επίπεδο πολιτισμού, στην Ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο δρόμος μέχρι το έτος-ορόσημο είναι μακρύς και ανηφορικός και σε κάθε στροφή καιροφυλακτεί ο μαμπούλιος της οικονομικής κρίσης.

Πέρασε ακριβώς ένας χρόνος από τότε που οι ιθύνοντες της Πάφου άκουσαν τα καλά μηνύματα κι άλληλι έξι μήνες από τότε που ανέλαβε το νέο ΔΣ το οποίο, ελπίζει φωτός στο τούνελ της κρατικής επιχορήγησης, έδωσε τα νύια στον νέο διευθυντή κληροδοτώντας του, συν τοις άλλοις, ασφυκτικά χρονικά περιθώρια.

Ο Μάριος Ιωάννου Ηλία από πέραι καλλιτεχνικός σύμβουλος της εταιρείας Pafos Aphrodite Festival, ενώ έχει τιμηθεί πρόσφατα με τον τίτλο του Πρεσβευτή Τουρισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας. Εν αναμονή της απελευθέρωσης του κονδυλίου του μισού εκατομμυρίου ευρώ, το οποίο δεσμεύτηκε ότι θα προσφέρει το Κράτος για το 2013, στην Πάφο έχουν ήδη σηκώσει για τα καλά τα μανίκια κι έχουν βαυτιπεί στα βαθιά νερά για να ανταπεξέλθουν στον απαιτητικό θεσμό, κόντρα στις αντιδράσεις.

▶ **Τι σε έλκυσε να αναλάβεις τη θέση;** Το Πάφος 2017 - Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, είναι ίσως το πιο μεγαλειώδες και απαιτητικό έργο που αναλαμβάνει η Κύπρος. Ο Θεσμός της Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας δημιουργείται στα πλαίσια της πλούσιας ευρωπαϊκής πολιτιστικής κοινότητας, στην οποία ανήκει και η Κύπρος. Εκ φύσεως, η θέση αυτή είναι ο κινητήριος μοχλός αυτού του θεσμού. Κινείται σ' ένα πολύπλοκο περιβάλλον. Επειδή ελκίζομαι από τις προκλήσεις, επειδή έχω γεννηθεί στην Πάφο, επειδή το θεωρώ εθνική υποχρέωση, επειδή θέλω να προβάλλω τον πολιτιστικό πλούτο της χώρας μας στα πλαίσια της πολυμορφίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών και των κοινών τους χαρακτηριστικών που έχω ζήσει από κοντά, και πάνω από όλα, επειδή πιστεύω στο όραμα του Πάφος 2017.

▶ **Ποιες είναι οι προτεραιότητες και οι άμεσοι στόχοι;** Θέλω να συγκεντρωθώ, σε πρώτο στάδιο, στην περιουλογοή και ανάληψη του πολιτιστικού πλούτου που μας περιβάλλει. Θέλω να είμαι εκ βάθους γνώστης των δυνατοτήτων και ιδιαιτεροτήτων μας, διότι αυτό που κάνει μια πόλη ελκυστική, είναι αυτό που την κάνει διαφορετική. Άμεσοι στόχοι είναι η δημιουργία μιας συγκεκριμένης γραμμής, πάνω στην οποία θα βασιστεί το Πάφος 2017. Από τη μέρα που έχω αναλάβει τα καθήκοντά μου υπάρχει ένας αυθαίρετος ενθουσιασμός και έντονο ενδιαφέρον για συμμετοχή στο Πάφος 2017, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Όλα αυτά, όμως, πρέπει να συμβάλουν στη δημιουργία ενός πρωτότυπου και συνηφιλόδοξου σχεδίου δράσης, το οποίο να εκφράζει

με συνέφεια και σαφήνεια το φάσμα των δραστηριοτήτων μας.

▶ **Με δεδομένη την καθυστέρηση στην προώθηση έργων πολιτιστικής υποδομής, πιστεύεις ότι αρκεί η φιλοσοφία του open air factory για μια αξιοπρεπή διοργάνωση;** Το σκεπτικό του open air έχει μια πιο ευρεία διάσταση, κατ' εμένα. Εμπεριέχει οποιοδήποτε χώρο κοινωνικού χαρακτήρα, στη μορφή της αρχαίας αγοράς. Το παλιό κέντρο της πόλης με τα μικρά μαγαζιά που θα μετατραπούν σε σκηνικές πλατφόρμες, τα καράβια του λιμανιού εν πλω κ.λπ. Μιλώντας για ένα εργαστάσιο πολιτισμού, όλοι οι δυνατοί χώροι, ανοιχτοί και κλειστοί, θα πρέπει να αξιοποιηθούν ως προς την «πολιτιστικοποίηση» τους. Το διάστημα αυτό θα πρέπει να επισκεφθούμε, εκτός από σχολεία, εργαστάσια, αποθήκες και άλλους τέτοιους χώρους, σύγχρονους, ή εγκαταλειμμένους, για να διαπιστώσουμε αν έχουν τις δυνατότητες, με κάποιες μετατροπές, να φιλοξενήσουν εκδηλώσεις. Ακόμη μια παράμετρος που ταιριάζει με τη φιλοσοφία του open air factory είναι η οικολογία. Θα προτάξουμε την έννοια του «οικολογικού πολιτισμού», του φιλικού προς το περιβάλλον.

▶ **Με ποιους τρόπους θα καλυφθεί ο απαιτητικός προϋπολογισμός της διοργάνωσης;** Όραμα μου είναι η ένταξη όσο περισσότερων ατόμων στο θεσμό του Πάφος 2017. Η δυναμική συμμετοχή, στην ευρεία έννοια του όρου, είναι το κλειδί της επιτυχίας. Μπορεί να γίνουν πολλά, χωρίς τις σατάτες των πολλών εκατομμυρίων. Το πρόγραμμά μας, που θα υπερβαίνει τα ιστορικά πλεονεκτήματα της πόλης μας, πρέπει να συνδυάζει τις καλλιτεχνικές απαιτήσεις με τη θερμή ανταπόκριση των καλλιτεχνών, εθελοντών και του κοινού. Δεν με αγχώουν οι οικονομικές αντιδράσεις. Μ' ενδιαφέρει περισσότερο η στρατηγική που θα ακολουθήσουμε για να ανταπεξέλθουμε. Αυτό που ίσως ο παλιός κόσμος δεν έχει καταλάβει ακόμη είναι το γεγονός ότι ο Θεσμός αυτός είναι σήμα κατατεθέν. Η Πάφος θα είναι για πάντα η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2017. Και μόνο η συμμετοχή συνεπάγεται κέρδος, πολλαπλά οφέλη για την πόλη, την περιοχή, τη χώρα. Δεν αναφερόμαι μόνο στα άμεσα οικονομικά οφέλη, δημιουργείς τις προϋποθέσεις για να εξελίξεις την πόλη σου.

▶ **Έχεις διακρίνει αποτελεσματικούς τρόπους μείωσης του κόστους, χωρίς καλλιτεχνικές εκπτώσεις;** Σε καμία περίπτωση το κόστος ενός έργου δεν προϋποθέτει την ποιότητά του. Εκτός από τη σύλληψη μιας ευφάνταστης ιδέας, στο ίδιο ευφάνταστο μήκος κύματος θα πρέπει να κινηθεί η υλοποίησή της. Θα πρέπει λοιπόν να είμαστε εφευρετικοί και φιλόδοξοι στο δημιουργικό μέρος και ταυτόχρονα ρεαλιστές στο παραγωγικό. Η εννοποίηση δραστηριοτήτων με κοινά χαρακτηριστικά παρουσιάζει ως μία αποτελεσματική στρατηγική. Στο πλαίσιο των τρεχόντων, δύσκολων οικονομικών συνθηκών, υπάρχουν νέα δεδομένα τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη. Αυτή η κατάσταση έχει και τη θετική της πλευρά: απαιτεί να είμαστε πιο δημιουργικοί και συλλογικοί στις ενέργειές μας. Στον πολιτισμό προσδίδουμε αξία με την ενεργό συμμετοχή όλων μας. Δεν είμαστε ένας οργανισμός που διαχειρίζεται κεφάλαια μέσω του πολιτισμού. Βασίζομαστε στους εθελοντές. Η «ποιότητα» μπορεί να μην αφορά μια εκδήλωση άμεσα, αλλά την κεφαλαιοποίηση της σε όρους πνευματικούς, από την κοινωνία, τους ανθρώπους. Ο Θεσμός δεν λέγεται «Πρωτεύουσα Υψηλών Τεχνών», αλλά Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Είναι σημαντική υπόθεση η «πολιτιστικοποίηση» των ατόμων.

▶ **Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να μη δούμε μεγάλες και απαιτητικές παραγωγές;** Έχω στο μυαλό μου ότι πρέπει να γίνουν τουλάχιστον 2-3 μεγάλες παραγωγές. Ελπίζω να καταφέρουμε να τις δούμε. Ωστόσο, επειδή μόλις έχω αναλάβει, νομίζω ότι πρέπει να είμαι φειδωλός ως προς τις υποσχέσεις. Οι ευφάνταστες ιδέες δεν αρκούν στο στάδιο που βρισκόμαστε. Για την υλοποίησή τους χρειαζόμαστε ένα μίνιμους πλάν, ένα κοστολόγιο στο πλαίσιο των δυνατοτήτων μας. Μπορούμε να κοιτά-

Γιώργος
Σαββινίδης
savvinides
@phileleftheros.com

Εσμε πώς μπορούμε να συνδέσουμε κάποια πρότζεκτ για να προωθήσουμε και τη συνεργασία μεταξύ των καλλιτεχνών. Επίσης, θα το παλέψουμε και για τη δημιουργία πολιτιστικών υποδομών, που τόσο λείπουν από την Πάφο, αλλά πέραν αυτών από το μυαλό μας περνά η δημιουργία ενός χαρακτηριστικού landmark, που θα συνδεθεί με τη σύγχρονη εικόνα της πόλης.

►► **Ποιες δυνατότητες υπάρχουν για την εξεύρεση χορηγών;** Σίγουρα η τρέχουσα οικονομική κρίση δυσκολεύει το έργο μας, διότι τόσο οι δυνατότητες των διάφορων φορέων και οργανισμών που θα μπορούσαν να βοηθήσουν, όσο και των τραπεζών, το ίδιο και των ιδιωτών επιχειρηματιών είναι περιορισμένες. Παρόλ' αυτά, καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια προς εξεύρεση πόρων. Ήδη σε συνεννόηση με το ΕΒΕ Πάφου υπάρχει η πρόθεση στήριξης από τους επιχειρηματίες της πόλης μας, στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους. Αναλόγως του περιεχομένου των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, αλλά και αυτών που θα ενταχθούν ως παράλληλες δραστηριότητες και αφορούν την περαιτέρω προώθηση της «πολιτιστικοποίησης» των πολιτών, συμπεριλαμβανομένου της ανάπτυξης του γενικού πολιτιστικού χαρακτήρα της πόλης και επαρχίας Πάφου, θα κινηθούμε στρατηγικά προς αναζήτηση κονδυλίων. Κάποια πρότζεκτ θα είναι χαρακτηριστικά τέτοιου που θα προσαρμόζονται στα ενδιαφέροντα κάποιων χορηγών, ιδιωτικών ή δημόσιων, τοπικών ή διεθνών. Υπάρχουν σπόνσορες που τους ενδιαφέρουν συγκεκριμένα πράγματα, που συμπίπτουν με συγκεκριμένα πρότζεκτ.

►► **Με ποιους τρόπους θα βεβηωθεί η ευρωπαϊκή**

διάσταση της πρότασης, κατά την εισήγηση της Επιτροπής Επιλογής; Προκειμένου να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή διάσταση, η ανάπτυξη του προγράμματός μας θα πρέπει να στηθεί μέσα σ' ένα πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας και σε συνδέσεις, σχέσεις, ακόμα και χαρακτηριστικές αντιθέσεις ευρωπαϊκών θεματικών ενοτήτων. Περαιτέρω, στοχεύοντας στη γεφύρωση των ηπειρών και τη χρήση της γεωγραφικής εγγύτητας της Πάφου με τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, θέματα όπως η μετανάστευση, η ενσωμάτωση πολιτών και ο διαπολιτισμικός διάλογος προσφέρονται προς αξιοποίηση. Κι ακόμα ένα σημείο που προσωπικά βλέπω σημαντικό είναι η ενδοκρηστική διασποράς. Στο ίδιο πλαίσιο θα αξιοποιήσουμε και καλλιτέχνες και ανθρώπους από την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Έχουν ήδη γίνει κάποιες επαφές από προηγούμενους και είναι στα πλάνα μας να τις συνεχίσουμε.

►► **Υπάρχουν σκέψεις στο στάδιο αυτό για εμβάθυνση της σκέψης με τη συμπρωτεύουσα του 2017, το Άρξους;** Φυσικά, και είναι στον προγραμματισμό μου. Θα πρέπει πρώτα βέβαια να μελετήσω το bid book τους. Με μια πρώτη ματιά διαπίστωσα ότι τους ενδιαφέρει θεματολογικά το υγρό στοιχείο η θάλασσα και στο σημείο αυτό πιστεύω ότι μπορούμε να βρούμε πολλά σημεία σύγκλισης. Θα πρέπει να πάω εκεί προσωπικά σε κάποια φάση, για να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε από κοινού ή παράλληλα, στο μέτρο βέβαια του πόσο θα συγκλίνουν θεματικά οι προτάσεις μας. Στο κάτω-κάτω αυτός είναι και ο θεσμός της ΠΠΕ: καλούμαστε να βρούμε τα κοινά μας μέσα από τις ιδιαιτερότητές μας.

‘Οραμά μου είναι η ένταξη όσο περισσότερων ατόμων στο θεσμό του Πάφος 2017. Η δυναμική συμμετοχή, στην ευρεία έννοια του όρου, είναι το κλειδί της επιτυχίας.

►► **Πώς θα αναπτυχθούν οι συνεργασίες με τις με άλλες κυπριακές πόλεις, οι τοπικές κοινωνίες των οποίων δεν δείχνουν να είναι και τόσο «ζεστές» ως προς τον παγκύπριο χαρακτήρα του θεσμού;** Έχουμε αρχίσει το διάλογο με τις υπόλοιπες πόλεις και βρισκόμαστε ήδη σε άμεσο στάδιο συνεργασίας για την εξεύρεση κοινών εκδηλώσεων και καινοτόμων δραστηριοτήτων. Αυτή την αρνητική προδιάθεση που αναφέρεται εγώ δεν την είδα ποτέ μέχρι τώρα. Την περασμένη Πέμπτη συναντηθήκαμε με τον δήμαρχο Λεμεσού και την πολιτιστική λειτουργό κι έμεινε έκπληκτος από τη θετική τους διάθεση. Μας πρότειναν ιδέες που θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε, κάποιους θεσμούς που θα μπορούσαν να μείνουν και μετά το 2017. Σύνολα και φορείς του πολιτισμού απ' όλη την Κύπρο έχουν εκφράσει την επιθυμία να συμβάλουν στην προσπάθειά μας. Η ΠΠΕ είναι ένα εθνικό ζήτημα και όχι τοπικό. Για να μην πω ότι είναι και υπερεθνικό, μια πανευρωπαϊκή υπόθεση. Είναι αστείο και μόνο να σκεφτόμαστε να στρέψουμε το θεσμό προς τα «μέσα», ειδικά σε μια μικρή χώρα όπως είναι η Κύπρος.

►► **Σε ποιο βαθμό θα ακολουθηθεί το πλάνο της υφιστάμενης εργασίας, που χάρισε και το χρίσμα στην Πάφο;** Στο μέγιστο δυνατό βαθμό, εφόσον και η οικονομική τους διαχείριση μας το επιτρέπει. Η προσπάθειά μας θα είναι να πετύχουμε με όσο το δυνατόν λιγότερα έξοδα και λιγότερες σπατάλες.

►► **Πόσο ικανοποιημένη θα μείνει η Εποπτική Επιτροπή, όταν θα επισκεφθεί την Κύπρο για να διαπιστώσει την πρόοδο;** Το ερωτηματολόγιο έχει ήδη αποσταλεί, με όλες τις απαντήσεις στα ερωτήματα που μας υποβλήθηκαν, σε συνεννόηση και με τους Γερμανούς συμβούλους μας. Θεωρούμε ότι υπάρχει η κατανόηση όσον αφορά το μεγάλο σοκ που υπέστη η Κύπρος, λόγω της οικονομικής κρίσης, και ότι από τον Μάρτιο που άλλαξαν τα οικονομικά δεδομένα και με όλες τις δυσκολίες που υπάρχουν, εντούτοις έχουν γίνει σημαντικά βήματα. Ήδη, με τη δική μου πρόκληση, το νερό μπαίνει στα αυτιά. Έχει αρχίσει ο σχεδιασμός καλλιτεχνικών εκδηλώσεων για το εγγύς μέλλον, η οργάνωση και το σχέδιο δράσης των καλλιτεχνικών ομάδων κ.λπ. Θεωρώ ότι υπάρχει πλήρης κατανόηση για τις πραγματικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η χώρα μας και συνεπώς εμείς. Είμαστε όμως αισιόδοξοι, ότι με μια προσεγμένη και ρεαλιστική προσέγγιση, στα μέτρα των οικονομικών πάντα δυνατοτήτων, θα έχουμε μία πετυχημένη και αξιοπρεπή διοργάνωση, ανταγωνιστική των άλλων Πολιτιστικών Πρωτευουσών.

Έργα και ημέρες

Με καταγωγή από την Κερύνεια, γεννήθηκε στην Πάφο το 1978. Σπούδασε σύνθεση στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Δραματικών Τεχνών «Μοσαρτέουμ» του Σάλτσμπουργκ και στη Βασιλεία και μουσικολογία στο Μουσικό Πανεπιστήμιο Βιέννης. Είναι διδάκτωρ φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Σαουθάμπτον, κριτής διαγωνισμών, δίνει διαλέξεις και σεμινάρια σε πανεπιστημιακές σχολές της Ευρώπης, ενώ το 2010 εκλέχθηκε πρόεδρος του φεστιβάλ μουσικής New Works Festival στο Σαουθάμπτον. Μεταξύ 2010 και 2011 ανέλαβε τη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή για την παραγωγή του «Autosymphonic» (την πρώτη ορχήστρα αυτοκινήτων στον κόσμο), συνολικού κόστους 2,7 εκατομμυρίων ευρώ. Το «Autosymphonic» δημιουργήθηκε για το εορταστικό φινάλε των 125ων γενεθλίων του αυτοκινήτου. Ήταν μια παραγγελία της πόλης του Μόναχου και του ομοσπονδιακού κρατίδιου Βάδης-Βυρτεμβέργης της Γερμανίας. Στην πρεμιέρα έλαβαν μέρος 300 μουσικοί, 500 τεχνικοί και 81 αυτοκίνητα.

Σημαντικό σταθμό στη σταδιοδρομία του υπήρξε η πρόσκληση από το Σύνδεσμο Νέας Μουσικής του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ το 2002 για την παρουσίαση του έργου «Με ένα Παλιό και Χίλιες Κλωστές». Την περίοδο 2004-5 τρία διαφορετικά θέατρα του Σάλτσμπουργκ αφιέρωσαν σκηνογραφημένες συναυλίες προς τμήν του. Απέκτησε ιδιαίτερη φήμη από τη χρησιμοποίηση μηχανοκίνητων οργάνων: π.χ. το έργο «Tempus tantum nostrum est» (Μονάχα ο χρόνος μας ανήκει) είναι γραμμένο για χορωδία και μοτοσικλέτες, ενώ η όπερα «Το κυνήγι» που πρωτοπαρουσιάστηκε από την Κρατική Όπερα της Στουτγάρδης χρησιμοποιεί αυτοκίνητα εν είδει φυσικών όντων του δάσους.

Έχει εκπροσωπήσει την Κύπρο στην τελετή λήξης του «Πολιτιστικού Έτους των Δέκα» στο Μέγαρο της Φιλαρμονικής Ορχήστρας Βερολίνου, στις Πολιτιστικές Ημέρες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στη Φρανκφούρτη, στο πρότζεκτ art+peace «Challenging Walls» στην Ακαδημία Τεχνών του Βερολίνου, στις εκδηλώσεις «Louise» στις Βρυξέλλες, στη 14η Μηνιάδα Νέων Δημοιοργιών στα Σκόπια κ.ά.